

Noticiari del mes de març

JUNTA DIRECTIVA

Extracte de les actes de les sessions.—Trametre una comunicació al senyor President de la Diputació de Barcelona, adherint-se a les seves gestions per tal d'aconseguir una ampliació de l'amnistia darrerament promulgada.

Trametre un telegrama al Club Alpin Français (Secció del Pirineu Central, de Tolosa) i a la Fédération de Sociétés Pyreneistes, a Pau, testimoniant-los el sentiment del CENTRE per les inundacions ocorregudes a la regió del Migdia francès.

Subscriure gratuïtament al BUTLLETÍ, la Unió Ràdio, S. A. en correspondència a la seva atenció de subscriure el CENTRE a la revista «Radio Barcelona».

Reprendre la publicació del BUTLLETÍ DEL CENTRE EXCURSIONISTA DE CATALUNYA, per haver desaparegut les circumstàncies per mor de les quals s'acordà la suspensió del mateix, en 3 de gener de 1925.

Acceptar el nomenament, acordat per la Diputació de Barcelona, a favor del President del CENTRE, per formar part del Consell Assessor del Ponent del Patronat de la Muntanya del Montseny.

Trametre a la «Real Sociedad Alpinista «Peñalara» i al «Club Alpino Español», dotze ensenyes del CENTRE a cadascuna de les esmentades entitats.

Trametre un lot de publicacions a l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana, destinat a la Biblioteca d'Andorra la Vella.

Establir el canvi de Butlletí amb «Slovensko Planinsko» de Ljubljani (Iugoslàvia).

Trametre un telegrama al senyor President del Consell de Ministres, sollicitant la implantació de l'horari d'estiu, interessantíssim per al turisme i l'excursionisme.

Facilitar a l'Institut Geogràfic i Catastral les dades que sollicita referents al servei meteorològic de Viella.

Cedir l'ús d'un saló del casal del CENTRE, el dia 24 d'abril, a dos quarts d'onze de la vetlla, a la Secció Excursionista «Penya Irònics», per tal de celebrar el sorteig del seu equip per a la V. Cursa Excursionista de Regularitat.

*

Continuació de la llista de subscripció a favor del senyor Corbatera, President del Centre Excursionista Rodamon:

Josep Armangué	10 ^l —	Excursionista «Sabadell», «Brot Vallesenc», Secció Excursionista del Círcol Republicà Federal, Secció Excursionista de la Cooperativa de Consum «La Sabadellense», «Ekskursafako» de l'Aplec Esperanta Grupo, Joventut Excursionista «Pensament», Agrupació Excursionista «Terra i Mar»	605 ^l 25
Ramon Sans	5 ^l —		
Sebastià Fusté	1 ^l —		
C. Vives	5 ^l —		
M. Vives	10 ^l —		
M. Roig	5 ^l —		
A. Ros	1 ^l —		
Jacinta Carga	5 ^l —		
Centre Excursionista de Tàrraga	25 ^l —		
Jaume Biosca	3 ^l —		
X - 4	2 ^l —		
J. Mateu	1 ^l —		
J. Balcells	5 ^l —		
Ramon Jové	2 ^l —		
Miquel Font i Aleu	5 ^l —		
Socis de la Penya «A tot Vent»	7 ^l —	<i>Recaptat pel Centre Excursionista «Sabadell»:</i>	
Agrupació Excursionista del Centre Catòlic de Sans	54 ^l —	Josep Goriara i Turull	5 ^l —
Càndida Xandri de Pagès	4 ^l —	A. R.	3 ^l —
X. X.	100 ^l —	E. Capdevila	2 ^l —
J. Vilardaga	5 ^l —	Sra. Lloch d'Izart	5 ^l —
Un excursionista	10 ^l —	Miquel Crusafont	1 ^l —
		A. Leonart	1 ^l —
		J. Leonart	1 ^l —
		Joan Ferrés	2 ^l —
		Jaume Moratonas	2 ^l —
		Dues colles del C. I.	25 ^l —
		Vicens Daviu	2 ^l —
		Daniel Balanya	1 ^l —
		Joan Prat	2 ^l —
<i>Producte líquid de l'acte benèfic organitzat per les següents entitats de Sabadell:</i>			
Centre Excursionista del Vallès, Centre Ex-			

Josep Duran	1'—	L. Casañas	1'—
Francisca Guasch	3'—	J. Casañas	1'—
<i>Recaptat per les se-</i>		M. Solà	1'—
<i>güents entitats excur-</i>		R. Sabates	1'—
<i>sionistes de Terrassa:</i>		T. de Sabates	1'—
Centre Excursionista de		M. Casas	1'—
Terrassa	73'—	R. Lluch	1'—
Club Pirenenc	585'—	<i>Recaptat entre la de-</i>	
Grup Excursionista		<i>pendència de la casa</i>	
Egara	62'—	<i>C. Martorell:</i>	
Grup Excursionista		C. Martorell	5'—
Montserrat	43'—	Joan Domenech	2'—
Grup Excursionista de		Albert Guitart	2'—
l'Orfeoó Terrassa	60'—	Ferran Rodrigo	2'—
<i>Recaptat per l'Agru-</i>		Joan Puigdomenech	2'—
<i>pació Excursionista</i>		Josep Reinoso	3'—
<i>La Punxa:</i>		Miquel Catalan	1'—
F. Sabates	5'—	Ramon Coso	0'50
R. Sabates	1'—	Josep Mañà	0'50
A. Rodriguez	1'—	Modesta Gil	2'—
A. Rodriguez	1'—	C. Vilalta	2'—
I. Sabates	2'—	Isidre Nabone	2'—
J. Monjo	2'—	Antoni Bordas	2'—
E. Monjo	1'—	J. Luanco	2'—
E. Gomis	5'—	J. Perez	2'—
S. Gomis	1'—	J. S.	1'—
F. Altabas	1'—	Montero	1'—
B. Mestres	2'—	Lluís Giralt	1'—
F. Carreras	1'—	Àngel Hernando	2'—
D. Bertrand	1'—	Josep Caballé	2'—
J. Fusimanya	1'—	J. Pascual	1'—
J. Vallejo	1'—	Roman	1'—
J. Suelves	2'—	Figueras	1'—
J. Martí	1'—	Ramon Castellví	2'—
A. Palomo	1'—	<i>Recaptat entre el per-</i>	
R. Arquinbau	1'—	<i>sonal de la Banca</i>	
L. Arumí	1'—	<i>Marsans, S. A.:</i>	
B. Galve	1'—	M. C. M.	1'—
M. Casañas	1'—	M. M. A.	2'50

J. B. D.	1'—	A. V.	1'—
S. Solano	0'50	R. P.	1'—
R. G. A.	1'—	Un G. E.	2'—
E. M. C.	2'—	R. M. C.	1'—
F. Pujol.	1'—	A. M. A.	1'—
E. Ferrer	1'—	F. B. P.	1'—
J. Villanueva	1'—	C. D. S.	1'—
Lluís Carbonell.	1'—	Ll. V.	2'—
J. Sanchez Català	1'—	J. B.	1'—
Antoni Garcia	1'—	Joan Giralt	1'—
Jaume Bosch	1'—	Joan Friguls	1'—
P. T.	0'25	Jaume Torrents	1'—
J. R. B.	0'50	Peent	2'—
L. P. S.	0'50	Vero	2'—
Benet Prades	0'50	Merol	1'—
P. Gené	0'50	Millan	1'—
J. B.	0'25	Llovet	1'—
C. Sanchez	1'—	Armada.	1'—
J. Colominas	0'20	Clos	1'—
S. L.	0'25	A. Ferrer	1'—
Aragonès	1'—	A. Oller.	1'—
Bernal	1'—	H. Andreu	0'50
M. C.	0'25	R. Cabré	0'25
D. S.	1'—	J. B.	0'50
D. M.	1'—	R. Amorós	0'50
J. M. C.	0'50	E. Roqué	0'50
D. B.	0'25	J. Ayalà.	0'50
B. S.	0'50	M. Ruiz	0'50
P. F.	2'—	R. Laff	1'—
Consergeria	2'—	Beleta	0'50
J. V.	1'—	Maymó	5'—
J. H.	0'30	Guasch	1'—
J. B. B.	0'30	Berenguer	0'50
J. V.	1'—	Gordils	0'50
E. R.	0'50	S. S. F.	1'—
M. L. O.	1'—	Jordi Bruguera	5'—
J. G. B.	0'50	J. Buisan	0'50
Francesc X. Pons	1'—	J. Ric	0'50
Francesc M.	1'—	J. Moana	0'50
Fèlix T.	1'—	J. Lopez.	0'50
Francesc Salvans	1'—	F. Cortés	0'50

Cusidó	2'—	Gimenez	5'—
V. L.	0'50	Pere Martín.	1'—
J. B.	1'—	E. S. B.	0'50
E. C.	1'—	Escoda	1'—
P. R.	1'—	Clariana	2'—
Francesc Barceló	1'—	Marín	1'—
P. M. P.	1'—	Seuba	1'—
Joan Espau	0'50	Ciria	0'25
C. Izquierdo	0'50	J. Salvadó	0'50
F. Denicola.	1'—	F. Nebot	0'50
J. Oriol	2'—	E. París.	1'—
Maria P. Pons	0'50	J. Salvador	0'25
J. C. T.	2'50	I. Almonacit	0'50
Joan Satorras	1'—	J. R. Crespo.	0'25
P. S. P.	1'—	A. Garcia	0'50
E. T.	1'—	A. Casanova	0'25
Arinyó	0'25	J. Salvador	0'25
Limi	0'50	Francesc Chiva.	0'50
Àngel Iglesias	1'—	Joan Garcia.	0'50

L'accident de la muntanya d'Alp.—Com a complement de la notícia donada en el Suplement anterior, relativa al accident esdevingut a la muntanya d'Alp, del qual fou víctima el nostre consoci senyor Heinz Baldauf, copiem a continuació, traduïda, la lletra rebuda de la mare del senyor Baldauf, plena d'agraïment pel que han fet envers el seu fill els excursionistes catalans, i l'esquela publicada en els periòdics de Bolzano:

Molt honorable senyor President:

Profondament commosos per la demostració de la més generosa humanitat manifestada a un fill entranhablement estimat, que, separat de la família i amics, fou arrabassat per una mort sobtada, totes les paraules manquen per testimoniar el sentiment del més pregon agraïment. No hi ha paraules per expressar el que un hom voldria dir, el que hauria d'ésser dit per a ponderar tot el mèrit vostre.

Jo sóc la mare, i en nom del pare, de la filla i del fill dic: Saber fredament, calladament, inconcebiblement de pressa, que un fill, que és anat lluny, content, victoriós, veu el seu destí acomplert, i no poder fer altra cosa que tòrcer les mans, quina desesperació!

De prompte veiem mans, mans plenes de bondat i estimació,

mans desconegudes que acaronen, vetllen, pregunen pel bon repòs de l'estimat fill.

Rebeu mil gràcies, vosaltres, amics de fora!

Permeteu que us anomenem així.

Oh, si nosaltres poguessim també recompensar-vos-ho!

No sabeu el que heu fet per a nosaltres.

Dolça pau davalla damunt aquets pares i germans i els ajuda a suportar-ho amb paciència.

Amb el sentiment de la més sincera estimació i afecte per a vós, senyor President, Fr. de P. Maspons, i per a tots els benaurats companys del Club, signa amb ferm i inoblidable agraïment, per la família.—*Hirma Baldauf.*

†

El nostre bo i estimat fill i germà

HEINZ

fou víctima d'un accident
mortal als Pireneus

El dia 20 de febrer al matí, fou enterrat, amb grans manifestacions d'afecte, pels seus fidels companys excursionistes

Els funerals se celebraran el dimarts, des de les 7 de matí, a l'església dels PP. Franciscans

FAMÍLIA RUDOLF BALDAUF

22 de febrer de 1930

HEINZ BALDAUF, mort el dia 17 de febrer proppassat a la muntanya d'Alp

Pro-amnistia.—El CENTRE cursà el següent telegrama; sollicitant l'ampliació de l'amnistia: «President Consell Ministres. - Madrid. - Junta CENTRE EXCURSIONISTA CATALUNYA s'adhereix unànimement petició amnistia delictes socials i polítics. - Maspons, President».

El diàleg «Font Canaleta».—El magazine «D'Ací i d'Allà», publica íntegrament, en el seu número d'abril, el diàleg «Font Cana-

leta», que, com hom recordarà, fou estrenat al Teatre de Novetats la nit del 31 de gener proppassat, amb motiu de la festa a profit de la construcció de la Capella del Xalet de La Molina, per a la qual festa un soci del CENTRE escriví expressament l'esmentat diàleg.

Socis ingressats durant el primer trimestre de 1930.—Bonaventura Baiget i Botines, Francesc X. Esteller i Frigola, Antoni Sirera i Gené, Jordi Sirera i Gené, Miquel López i González, Josep Font i Damians, Antoni Munné i Camp, Josep M.ª Aixelà i Tarrats, Manuel Giró i Cuadrench, Juli Vila i Cazaux, Ferran Villaró i Gómez del Castillo, Josep M.ª Monjo i Rufí, Eugeni Usandizaga i Grasset, Eduard Soler i Oriol, Josep González i Esplugas, Antoni Bargués i Sangés, Antoni Masana i Sanjuan, Manuel Borràs i Parés, Enric Borràs i Brucart, Elies de Legòrburu i Bosobra, Xavier Farrerons i Co, Enric Baixeras i Cullaré, Joan R. Masoliver i Martínez, Ramon Duran i Balcells, Joan Ramos i Fornaguera, Gaspar Duran i Roca, Francesc P. Julia i Pous, Josep O. Truñí i Bordalba, Ramon Albanell i Domènech, Josep M.ª Nubiola i Deu, Joaquim Pla i Janini, Josep M.ª Puig-Corvé-Ruiz, Santiago Simó i Seguí, Francesc Jansà i Riera, Josep Balcells i Morató, Jaume Memminger i Carreté, Manuel Arola i Quintana, Francesc Mata i Casas, Silveri Solbes i Blasco, Eberhard Fischer i Fischer, Josep Martí i Giménez, Vicens Isamat i Bosch, Kaare Olad i Honle, Josep Roca i Sangrà, Josep Salallasera i Riera, Ramon Bayó i Samsó, Joan Margarit i Serradell, Sebastià Bonet i Ayet, Joaquim Esteve i Campderà, Manuel Juanola i Cervera, M.ª Teresa Palou i Cabot, Jordi M. Górriz i Echevarria, Antoni Suqué d'Espona, Joaquim M. Verdaguer i Blanch, Josep Soler i Batet, Jaume Rovira i Soler, Alexandre Font i Damians, Francesc Bierge i Alberti, Santiago de Ferrater i Llorach, Lluís Cuatrecasas i Arumi, Miquel Gras i Artero, Georg Schlieper, Emili Ametller i Clot, O. Carles J. Harsmann i Huny, Raimond G. Barzanallana i Bassegoda, Joan Benavent i Santandreu, Carles Morera i Massana, Joan Burbano i Barguñó, Juli Claret i Martí, Josep Gras i Artero, M.ª Josepa Izard i Llonch, Leo Marnet i Sacco, Joan Bufill i Canadell, Joan J. Espinàs i Dotz, Isidre Rifà i Huguet, Antoni Beleta i Quer, Miquel Chala i Chala, Lluís Hornaechea i Camiña, Josep Rector, Joan J. Mangrané i Ejerique, Julià Ejerique i Belsa, Antoni Mangrané i Ejerique, Francesc Abadal i Joly, Josep M. Laguna i Reñina, Amadeu Policart i Navarro, Antoni Aguilar i Feliu, Josep Daniel i Vilà, Sterbert Glai-

ser, Josep M. Ferran i Andreu, Josep Muntañola i Rovira, Manuel Aracil i Borràs, Joan Serrallach i Estuco, Octavi A. Serrallach i Garcia, Jordi Fontanet i Bosch, Josep Palomo i Monegal, Joan Sala i Ramis, Josep Planells i Sunyer, Lluís Ferran i Andreu, Alfred Davins i Freixas, Mercè Pi i Sancho, Montserrat Farran i Comas, Joaquim Gasca i Peris, Sebastià Planas i Pujol, Ignasi Sagrera i Sagrera, Maria Rifà i Puget, Rafael Rifà i Puget, Ferran Farran i Comas, Miquel Albareda i Campmany, Càndid Cervera i Mata, Anna Josa i Pla, Pau Thornberg i Averhoff, Sebastià Sarró i Burbano, Francesc Utesà i Vicente, Francesc de P. Mitjans i Miró, Ignasi Escudé i Gibert, Emili Armengol i Gall, Ricard Kleinkuach i Moellen, Joan Bta. Moharra i Garcia d'Audina, Pere Comas i Virgili, Amadeu Sahis i Roig.

CONFERÈNCIES

La Vall del Flamisell. Instal·lació elèctrica de Capdella.—Aquest fou el tema que el senyor Joan Danès i Vernedas desenrotllà en la conferència que donà el dia 7.

Començà dient que les ressenyes dels vells excursionistes si bé exalcen les bel·leses naturals d'aquesta vall, en canvi, condemnen el seu endarreriment i abandó, fins al punt que, llavors, contrastava amb la indigència humana la importància d'una comarca que la té grandíssima en els seus aspectes geogràfic, geològic, històric, folklòric, etc., estudiats pel conferenciant breument i substancialment.

I encara volgué fixar-se en les condicions de salubritat de la vall, pel fet que té uns 40 quilòmetres de llargària i salva un desnivell que va dels 500 metres, en la seva part jussana, a prop dels 3000, en la seva capçalera, condicions que, ben estudiades, potser serien, i són, tan excel·lents com les de certes estacions estrangeres per a la curació d'una greu malaltia.

Digué que això avui pot fer-se ben planerament gràcies a la carretera particular que allà construí l'Energia Elèctrica de Catalunya, carretera que ha retornat aquella vall a la vida en forma que ja hi arriben tots els avenços de la civilització, i la comarca es presenta com una criatura grassona i espavilada. Però hi ha més: hi ha que allà es troba la instal·lació elèctrica de Capdella, una de les estacions més poderoses del món.

En descrigué minuciosament totes les característiques: el salt,

que té 800 metres d'alçària i en el qual, cada centímetre cúbic d'aigua desenrotlla una força de 80 tones; el rec que condueix aquesta aigua, que té 5 quilòmetres de llargària, i pel qual poden passar 8 metres cúbics d'aigua per segon; l'estació lacustre, composta de 26 llacs que poden emmagatzemar 130 milions de quilowats-hora; la maquinària de la Central, que produeix 40 mil cavalls de força, i que, amb poca instal·lació, en podria produir 64 mil més, la qual cosa equival a aixecar a un metre d'alçària, en un segon, un pes equivalent a 4 milions vuit-cents mil quilos, etc.

Acabà dient que l'excursionisme un dia o altre té d'agrair a l'Energia Elèctrica de Catalunya aquesta colossal obra hidro-elèctrica que, no solament constitueix el major orgull de l'esmentada empresa, sinó que enalteix Catalunya davant el món. Però això, amb tot i ésser important, no ho és tant com el fet d'haver retornat a la vida una comarca coneguda fins ara solament pels excursionistes, i que, des d'ara, tothom pot visitar-la sense cap esforç per tal d'admirar una de les bel·leses naturals majors de Catalunya.

La conferència valgué al senyor Danès moltes felicitacions, i ell les volgué fer extensives al conegut alpinista En Lluís Estasen el qual presentà un seguit de belles fotografies que illustraren tan interessant sessió.

La Vall del Noguera de Tor. Estació balneària de Caldes de Bohí.—El senyor Joan Danès i Vernedas donà una altra conferència, el dia 14, en la qual dissertà sobre el tema esmentat.

Començà presentant la comarca per mitjà de projeccions fotogràfiques des de port de Rus (2610 m.), i a vista de la Maladeta, per tal de fer destacar millor els seus límits geogràfics i poder fixar, després, les seves excepcionals bel·leses fluvia's i la seva exquisida flora, que són les principals coses que fan considerar la vall com el Paradís del Pirineu.

No havent-hi a la vall vestigis prehistòrics, després de la descripció geològica, passà tot seguit a estudiar-ne els temples, tots de procedència romànica, per bé que desfigurada per construccions posteriors; per la qual cosa formulà el desig que els Amics de l'Art Vell puguin trobar la manera de reconstruir un patrimoni artístic ben important, tot i haver desaparegut, traslladades als nostres museus, les pintures romàniques de Taüll i unes imatges representant el Davallament de la Creu, d'Erill-la-Vall.

Passà a tractar, després, la toponímia, i protestà del canvi de nom de molts llocs i paratges de la vall, segons s'observa en re-

cents publicacions, cosa que ha de reportar forçosament confusions ben lamentables. Quant al significat de Bohí, rebutjà la idea que el mot sigui contracció de Boví, pel bestiar d'aquesta llei que allí es cria. El conferenciant cregué més en la significació que hi dona el Pare Rimblas, erudit escolapi, el qual demostrà que Bohí, Boi i Bui, com es llegeix en documents antics, vol dir pasatge d'aigües calentes.

Historià el Santuari de Caldes des de la invenció de la Mare de Déu fins als temps en què els béns del santuari foren venuts per l'Estat. Amplià la descripció que de la imatge féu el Pare Camós; recordà les festes i aplecs que es feien en el santuari, i explicà el funcionament de la institució democràtica que, amb el nom de *Consòrcia* i sota el govern dels bisbes d'Urgell, regí durant anys i anys el balneari de Caldes.

Detallà llavors les principals deus d'aquella estació balnearia, i féu notar que, en un petit espai, neixen una pila de fonts de diferent mineralització i temperatura, fins al punt que una font que emergeix a 4º, gairebé està en contacte amb la que emergeix a 56º, i és la que provoca els vapors d'una estufa natural que hom diu si és la segona d'Europa en importància.

Estudià, també, la vida de la població actual i la seva principal riquesa: la ramaderia. Les altres produccions agrícoles són escasses, degut al clima de la vall, que obliga a sembrar per l'agost i a segar pel setembre de l'any següent. Això vol dir, que a l'hivern la comarca és inhospitalària i fins, moltes vegades, la neu la deixa incomunicada del tot, perquè allà no hi ha ni comunicacions telegràfiques. Llavors, moltes vegades, s'hi passa fam, i els seus habitants es troben exclosos de tot tracte civil. En aquella època és quan es lliuren a l'alcohol i a altres excessos, els quals fan que sembli que allà viu una raça caduca, diferent de la resta de Catalunya, amb una proporció enorme de cretins i defuncions, degudes a la inanició.

I si, llavors, tota la comarca no es lliura a la desesperació, és gràcies a l'Església i als rectors d'aquella vall, que vénen de la Seu, després de 15 anys d'estudis, per sepultar-se a Bohí, oblidar a Sant Tomàs i conviure amb Sant Isidre. Són els rectors, els qui sostenen la moral del poble i els qui demanen la construcció de la carretera que ha de portar a la vall, com va portar a la de Capdella, dies de progrés i benestar

Així ho demanà, també, el conferenciant des de la càtedra del CENTRE, per si és possible que arribi millor a orelles del qui pot remeiar les esmentades calamitats.

Les Agulles del Triolet del massís del Mont-Blanch.—Aquest fou el títol de la conferència que el soci senyor Albert Oliveras, donà el dia 21 de març, encara que la veritable ascensió a l'agulla del Triolet, fou solament una part de la relació.

Prenent com a punt de sortida la famosa vila de Chamonix, amb els clixés que es projectaren, donà una idea particular de la vida especial de la barreja d'alpinistes i sedentaris que es desenrotlla sota el magnífic panorama d'agulles i geleres. Després, l'anada a Montanvers, a la Mar de Glaç i al refugi de Couvercle, amb l'ordre, especialment amable, mantingut pel vell guia En Josep Ravel, el qual preparà l'ascensió per a l'endemà. Les dificultats que trobaren els alpinistes del CENTRE per assolir la Petite agulla, amb l'humor dels moments perillosos, entretingueren l'auditori bona estona. Uns accidents de muntanya que tingueren lloc els dies de l'excursió, han de servir de sana precaució, per les conseqüències que poden sobrevenir en descuidar algun detall.

Lluites intestines a Poblet.—El dia 28 donà una conferència el conegut pobletista senyor Joaquim Guitert i Fontserè, en la qual dissertà a l'entorn de l'esmentat tema.

Començà projectant algunes vistes del reial cenobi i explicà, en cada una d'elles, alguna anècdota, tradició o llegenda, que es referia, o havia tingut lloc, en l'estança representada per la projecció.

Després, entrant de ple en el tema de la conferència, es referí a la fundació del monestir i a la nacionalitat dels fundadors, la qual cosa portà, dintre poc temps, la primera discòrdia a la comunitat. Amb minuciosos detalls contà l'elecció accidentada de fra Amalric, i la intervenció d'aquest abat en les guerres dels albigeos, en l'assalt i crema de Narbona i en la malaurada batalla de Muret, on - digué - perdé la vida el nostre Pere I.

Seguidament ressenyà les sagnants lluites esdevingudes a Poblet per aquests fets, i la mort tràgica de l'abat Curtacans; la destitució, més tard, per malversador, de l'abat Estanyol. Les injustes calúmnies de pròdig, llançades pels monjos de Nazaret de Barcelona i dels de Piedra, contra de l'abat Copons, un dels més grans i notables abats pobletans.

Passà a historiar, seguidament, les intrigues i rancúnies en temps del cisme d'Occident, de les quals fou víctima l'abat Ferrer, poc amic del papa Luna, el qual va depositar-lo, i nomenà, sense elecció, a Martínez de Mengucho, amic seu, que fou un dels qui, més tard, li negà l'obediència. Féu constar la submissió dels

abats forasters a la voluntat reial en contra dels drets i conveniències dels catalans, tant en temps de Ferran d'Antequera com del nefast Joan II i dels Felips.

Ressenyà les lluites contra les disposicions de l'Orde per canvi d'hàbit, i de les diverses reformes de les constitucions cisterciènques, així com les referents a les ocasionades amb motiu de les pretensions d'una part dels monjos, que volien que Poblet fes de patronat reial, mentre que d'altres persistien en l'obediència a la Congregació. Això motivà que Poblet fos qualificat d'escola de cismàtics, i la intervenció de les autoritats civils, eclesiàstiques, judicials i fins la dels mossos de l'esquadra d'En Veciana.

Passant per alt els escabrosos motius de la deposició de l'abat Caxal, donà a entendre, per això, el conferenciant, les veritables causes de la tragèdia, procurant vindicar la memòria d'aquell tan virtuós com dissortat abat, víctima de les corrupcions i degradació de l'època.

Seguí la narració de les conseqüències de la revolució francesa, i de les influències enciclopedistes, que arrelaren, també, en un sector pobletà; després, la invasió napoleònica, les lluites desamortitzadores, i la guerra civil que armà també gran nombre de monjos, a favor de Cristina els uns, i de Carles els altres, i, per fi, els successos de l'any 1835 que acabaren amb el colós pobletà.

El conferenciant, que durant el seu parlament féu vibrar la nota patriòtica, acabà la seva dissertació blasmant les autoritats poc previsoras i els qui abandonaren el monestir i les venerades despulles dels nostres comtes-reis i nobles a la voracitat dels assaltants i profanadors del reial cenobi.

SECCIÓ D'ARQUEOLOGIA I HISTORIA

Exposició del Carnestoltes.—Organitzada per aquesta Secció tingué lloc, del dia 1 al 6, una interessant exposició de documents gràfics del Carnestoltes vuitcentista. Foren exposats bon nombre de documents, per tots conceptes interessants, dels molts que es produïen en les festes carnestoltesques, les quals, organitzades pels nostres avis, tant de nom i tanta de fama havien donat a la nostra ciutat en aquest sentit. Mereix especial menció una nodrida collecció, de diferents expositors, de targes de ball usades com a invitació per a aquesta mena de certàmens, la majoria d'elles plenes d'una gràcia exquisida, i de refinat bon gust artístic, degudes al gentil pinzell de l'artista barceloní En Tomàs Padró.

També pogué admirar el públic unes boniques auques carnestolesques, algunes de darreries del segle XVIII, plenes de la ingènua gràcia dels documents populars d'aquell temps, avui rares de trobar, i que constitueixen una llatinadura bibliogràfica. També hi havia diversos romanços, dels dos darrers segles, amb sermons i testaments del ninot Carnestoltes, així com, en gran abundor, diferents tipus de la documentació carnestoltesca, editats per la inolidable Societat del Born, organitzadora dels grans Carnestoltes barcelonins: crides, allocucions, bàndols, programes, testaments i discursos atribuïts al famós personatge.

Tots els múltiples aspectes creats per la literatura carnestolesca barcelonina, foren profusament representats en l'exposició, així com tota altra mena d'impresos, propis d'aquesta alegre expansió. Mereixen ésser citats, uns curiosos programes i invitacions de ball, pintats a mà amb múltiples colors, referents a unes ballarugues carnestolesques organitzades per la Colla de la Poma, ja dintre del present segle, les quals poden ésser considerades com una de les darreres manifestacions populars i artístiques del Carnestoltes barceloní.

Prengueren part en l'exposició la senyoreta Lola Anglada, els senyors Joan Amades, Joan Batlle, Joan Colomines, i germans Roig.

El Carnestoltes de Barcelona.—Sobre aquest tema donà una conferència, el dia 7, el conegut folklorista senyor Joan Amades.

El conferenciant començà referint-se a la significació del Carnestoltes, i remarcà dos elements que el caracteritzaren: la simbolització del costum en un personatge que mor cada any per reviure l'any següent; i la gran llicència i l'esperit de gran llibertat que regna aquests dies de l'any, i explicà l'origen d'aquests dos elements que integren el costum esmentat.

Passà a ocupar-se del Carnestoltes a Barcelona, i referí les cites més antigues que es troben, les quals comencen en el segle XIV.

A llargs trets seguí l'evolució d'aquest costum fins a principis del segle passat. Digué que la primera dada que es troba referent al personatge simbolitzador del Carnestoltes es refereix a un romanç popular que descriu aquesta festa a Barcelona l'any 1616. Digué, també, que la primera cita que es troba de la rua es refereix a l'any 1711.

Féu notar les grans restriccions que recaigueren contra aquesta festa després de l'any 1714.

Passà a descriure el costum ja dintre el segle XIX, i féu al·lusió

a la gran importància dels balls de «La Punyalada» i de «La Patxada», concorreguts pel poble humil; i dels de caràcter més aristocràtic, fets primer a Llotja i més tard al teatre de la Santa Creu, anomenat després «Principal», i més posteriorment al Liceu.

Alludí als balls organitzats pels tallers «Baldufa», «Embut» i d'altres, i acabà descrivint els grans Carnestoltes barcelonins organitzats per la memorable Societat del Born, els quals, a jui del conferenciant, són els més importants organitzats al món.

Oslo, Estocolm i Copenhagen.—El senyor Joan Roig donà una conferència, el dia 13, en la qual dissertà sobre l'esmentat tema.

Tot escoltant tan interessant dissertació, i admirant l'escollida collecció de fotografies que es projectaren, la concurrència que s'havia reunit al saló d'actes del CENTRE es trobava, idealment, viatjant per aquells territoris nòrdics, que tan suggestivament evocava el senyor Roig.

Monuments desapareguts amb motiu de la Reforma.—El senyor Antoni Gallardo donà una conferència, el dia 20, en la qual, en projectar diapositives que representaven molts casals avui desapareguts, féu reviure els dies en què la Reforma encara no havia enderrocats tan preuats monuments.

Exposició gràfica d'exemplars de l'Anunciació.—Aquesta Secció, seguint el costum establert d'alguns anys ençà, especialment en les diades de l'any que es caracteritzen per alguna festivitat religiosa de caràcter popular i tradicional, d'organitzar exhibicions d'exemplars relacionats amb aquelles, darrerament, amb motiu de la celebració de la diada de l'Anunciació de Nostra Senyora (25 de març), tingué lloc una exposició d'exemplars gràfics que representaven aquell Misteri. Per tal que aquesta exhibició tingués l'interès desitjat, hagué d'acudir la Junta de la Secció d'Arqueologia a la gentilesa i amabilitat de la distingida dama senyora Esperança Albert vídua Culat, la qual posseeix una nombrosíssima collecció de gravats, fototípies, tricromies, miniatures, estampes, etc., reproducció de les obres dels més cèlebres mestres de la pintura, de l'escultura, del gravat i dels procediments gràfics més moderns, que es conserven en les esglésies, museus i colleccions del país i de l'estranger. Una obligada tria s'imposà per a donar cabuda, als locals de què hom pot disposar al CENTRE, als cent-noranta exemplars facilitats.

Les reproduccions en fototípia foren 117, de les cases Alinari i Anderson, entre les estrangeres, i del riquíssim Arxiu Mas. Hi figuraven les «Anunciacions» de Fra Angèlico, Venusto Marcello, (disseny de Miquel Àngel), Benozzo Gozzoli, Giotto, Joan di Ponte, Lanfranco, Tadeu de Bartolo, Filippo Lippi, Spinello, Joan de Paulo, Veronese, Ghirlandaio, Cavallini, Lorenzetti, Nicoló Alumno, Joan de Borgonya, Pere della Francesca, Vasari, Andreu del Sarto, Van-Eyck, Vecciello, Shaffner, Lochner i Memling, mestres de les escoles italianes i flamenques; el Greco, Berruguete, Santa Cruz, Murillo, Zurbaran, Antolinez, etc., de les escoles espanyoles, i el nostre Ferrer Bassa. Llurs originals existeixen en els museus, catedrals o esglésies d'Itàlia, assenyalamment, en el Vaticà, Siena, Venècia, Nàpols, Florència, Peruggia, etc.; al museu del Louvre, i al del Prado, de Madrid; i de les esglésies i museus espanyols, com els de l'Escorial, Àvila, Tudela, Osca, Salamanca, Sevilla, etc., comprenent el període del segle XII al XVIII.

Una escollida collecció de reproduccions fotogràfiques d'obres cèlebres d'escultura, de talla i de ceràmica (en conjunt 42 exemplars), figurà també en l'exposició, així mateix de les cases esmentades. Han de citar-se, entre d'altres, les escultures de la porta de Sant Ramir, del Duomo de Pisa; el tríptic policrom grec, del Museu-Vaticà; les obres del Bezzotto del Bernini, a Santa Maria del Trastevere, de Roma; la porta central del Duomo, de Pisa; algunes estàtues de la porta de la catedral de Reims; la cèlebre Anunciació, de la de Florència; els relleus d'Andrea de la Robbia; de Balduci; de Donatello; de Cassiolo; d'Orcagna; i les talles de l'església de Santa Maria d'Arcos de la Frontera; d'Àvila; de la Cartoixa de Miraflores; Sant Esteve de Salamanca; catedral de Burgos; Requena, Xerès de la Frontera; Salamanca; Sevilla; etc.; i la nostra Seu i església de la Concepció (claus de volta); església d'Alcover; el típic relleu, amb l'escut de Poblet, empotrat en una casa del carrer dels Capellans, de la nostra ciutat; comprenien, dits exemplars des del segle XI al XVIII. Eren degudes, les obres més remarcables, als mestres espanyols Joan Rodríguez, Luques Giraldo, Diego de la Cruz, Gil de Silos i d'altres, i, tal vegada, als nostres Pujol, Bonifàs, etc.

Foren, demés, exposades unes deu reproduccions fotogràfiques, triades d'entre les més interessants, de miniatures de cap lletres de missals i llibres de chor, obtingudes, també, per les cases Anderson, Alinari i Mas. Havem d'esmentar les lletres de dos incunables; d'un llibre de chor, de la catedral de Florència; un altre del Vaticà, obra de Joan di Paolo; del missal del dicomo de Siena,

miniat per Sano di Pietro; dels de Varona i Florència; i, també, el missal de l'Escorial i el de la Corona d'Aragó, procedent, aquest, de Sant Cugat del Vallès; obres que estan compreses entre el segle XIV i el XVI.

Una altra interessant secció, la formaren la vintena de gravats que figurà en l'exposició. Entre ells n'hi havia un d'Albert Durero; un de Luc Clanacli; un de l'any 1594; un altre firmat per *Suor Isabella, P. F.*, procedent d'un missal; un de Barbieri, segle XVII; un de Jeroni A. Gil, de 1764, i els de G. Segheos, del segle XVIII; de Josep Passarufini, 1761; d'Hans Leonhard Schäufelein, etc., etc.

Completava tan interessant exhibició - la qual solament representava una part de la col·lecció de la senyora vídua Culat - altres exemplars, no menys notables, la descripció detallada dels quals necessitaria més espai del que podem disposar. Havem de citar, però, una curiosa *icona* grega, sobre fusta; un vori, una talla, un riquíssim esmalt, un *coure*, etc., i, finalment, uns dibuixos de les pintures murals de l'església de Sant Pere de Terrassa, i del timpà de l'església de la Mare de Déu del Mont (fragment); dels mosaics de Ravena; cementiri de Prescilla, a Roma, i de la Basílica de Santa Maria de Transtevere. Totes aquestes obres figuraven el misteri de l'Encarnació. No havem d'oblidar la reproducció del fragment que representa aquest misteri, en el superb frontal brodat de la Seu de Manresa, obra mestra de l'art florentí, joiell d'immensa vàlua, prou coneguda i celebrada.

Resta, per a acabar aquesta resumida recensió de la darrera exhibició monogràfica, consignar l'agraïment del CENTRE, i especialment de la Secció d'Arqueologia, per la gentilesa amb què l'afavorí la senyora Esperança Albert vídua Culat.

Aquesta exposició fou clausurada el dia 31, després d'haver estat molt visitada.—P. C. i G.

El sentit de la musicalitat de mossèn Jacint Verdaguer.—Mossèn Francesc Baldelló donà una conferència, el dia 27, en la qual, en dissertar sobre l'esmentat tema, evocà un caire, potser no pas el més conegut, de la figura del nostre gran poeta.

Excursió a Vilafranca del Penedès.—El dia 30 del mes passat, la Secció esmentada féu una visita oficial a la propera població de Vilafranca. Feia molts d'anys que el CENTRE no l'havia visitat (1). i

(1) *L'Excursionista*, Butlletí de l'Associació Catalanista d'Excursions Científiques, número 32, juny de 1881, p. 609.

per això, l'únic sobrevivent dels qui formaren part d'aquella excursió, fa quaranta-nou anys, i ara company d'aquesta, trobà aquella vila quelcom transformada en el sentit de millorament, en comparació a la data llunyana en què la visità.

A les nou del matí ens reunirem al baixador del passeig de Gràcia els socis senyors Casades, Roig (Gabriel i Joan), Alsina, Figuerola, Carreres, Riera, Valeri amb la seva gentil filla senyoreta Dolors, Gich amb la seva amable esposa, i el qui signa aquest modest treball.

A tres quarts d'onze arribarem a Vilafranca. El tren retrassà mitja hora en aquest trajecte. Després de la missa d'onze, visitarem l'església parroquial de Santa Maria, acompanyats del reverent senyor vicari de la mateixa, mossèn Lluís Urpí. A l'amabilitat i explicacions d'aquest devem l'haver-nos enterat minuciosament del contingut artístic de la basílica de Santa Maria.

Aquesta església és, sense dubte, l'edifici més sumptuós de Vilafranca. Presenta les característiques de l'estil gòtic del segle XIV, amb reminiscències de l'art romànic en la porta lateral d'accés. Les capelles, algunes de les quals tenen variada distribució, ocupen el fons dels murs laterals, a banda i banda de la nau única. A l'altar major és venerada una preciosa imatge gòtica de la Mare de Déu, alguns altars ostenten retaules de mèrit artístic, i en la cripta, situada sota el presbiteri, hom admira un grup escultòric de Josep Llimona, que representa l'enterrament de Crist.

En sortir a la plaça, guaitarem la façana, de factura discreta, dintre el seu estil gòtic modern. Produeix un bon efecte, i, sobretot, embelleix l'alludida plaça, als voltants de la qual s'aixequen la casa del bisbe Morgades, el palau del bisbe Torres i Bages, el dels reis d'Aragó, avui propietat del senyor Josep Baltà i Rodríguez de Cela, i la casa on morí Pere III d'Aragó, el qual en féu donació al monestir de Santes Creus. Una placa de marbre encastada a la paret dóna notícia de l'esdeveniment de l'esmentada mort.

El digne patrici, En Joan Alvarez, s'ajuntà a la nostra colla. Tots plegats ens adreçarem a l'església de Sant Joan, restaurada de poc, amb cura especial, digna de tota mena d'elogi. Aquesta capella és un bellíssim exemplar raríssim en la seva arquitectura. És una obra del segle XII i XIII amb traces del romànic i acabaments gòtics. La nau és d'estil gòtic, amb coberta de cabirons pintats en en l'estil d'aquella època, la qual coberta està sostinguda per tres arcs torals. Crida l'atenció una pica beneitera, que, segons uns, prové de l'església del castell de Foix, i, segons d'altres, fou duta

de Pontons, on hi havia una església que corresponia a l'orde de Sant Joan de Jerusalem, com també hi corresponia la que estem visitant.

El malmetement més ignominiós s'ensenyorí d'aquesta capella durant les trifulgues guerreres dels segles XVIII i XIX. La reconstrucció ha estat cosa difícil i laboriosa, però cal reconèixer que els qui hi han intervingut han sortit airosos del seu comès (1).

Fou visitada l'església de Sant Francesc, situada al passeig de Milà i Fontanals, a un extrem del qual els vilafranquins han aixecat un monument al patrici il·lustre suara anomenat.

L'església de Sant Francesc forma part de l'Hospital. Abans, ambdós edificis constituïen el convent de Sant Francesc. Ornen les parets d'aquesta església algunes sepultures de cavallers de la noblesa vilafranquina, el detall de les quals seria llarg de citar. L'esmentat senyor Alvarez ens en féu una detallada descripció. També ens proporcionà detalls de les laudes encastades a les parets de les tres galeries del claustre, construït en la mateixa època que l'església, per bé que aquesta mostra tot l'estil gòtic, mentre que en els claustres es noten posteriors transformacions.

Heus ací com hem passat el matí a Vilafranca. La importància assolida per aquesta població li dóna amb justícia la categoria de capital del Penedès.

Als seus voltants viuen una munió de poblets i de masoveries en continu trafiqueig damunt els variats conreus que produeix aquesta terra, sempre acabada de llaurar i dibuixada amb tires de ceps i bancals de sembradura.

Mentre alguns companys assistents a l'excursió visitaven, a la tarda, el casal de l'esmentat senyor Baltà R. de Cela, restaurat discretament per l'arquitecte senyor August Font; la Casa Consistorial, en el saló de sessions de la qual hi ha els retrats dels més il·lustres fills de Vilafranca; el palau del Marquès d'Alfarràs, ara col·legi de P.P. de la Sagrada Família, i l'església de la Trinitat, decorada d'una manera lamentable, d'altres emprengueren la ruta cap a Sant Sebastià dels Gorgs, un dels llogarrets propers a Vilafranca, al·ludits en el paràgraf anterior, visitat en 1883 per la primera Associació Excursionista (2).

En mitja hora de trajecte amb tartana, per no haver aconseguit llogar un auto, ens plantàrem a l'esmentat llogarret, que no-

(1) Havem de citar, com a restaurador, l'arquitecte senyor Jeroni Martorell, consoci nostre.

(2) Volum de Memòries de l'Associació Catalanista d'Excursions Científiques, 1883, p. 22.

més es compon de setze cases i l'església. Sant Sebastià dels Gorgs fou un antic priorat de monges benedictines, dependent del monestir de Montserrat, les típiques muntanyes del qual s'aixequen allargassades en els confins nòrdics del Penedès.

L'església és del segle XIII, amb basament romànic i volta apuntada. La portalada d'accés és de la primera època d'aquest estil, i forma un arc cintrat sostingut per dues columnes amb capitell esculpturat. La llinda superior aguanta un timpà de factura matussera, que representa el Pare Etern i dos àngels en actitud d'adorar-lo. Demés, en l'interior es conserven dos retaules de mèrit artístic, i, en la sagristia, hi ha dos sarcòfags sostinguts per columnes, les quals esdevenen els únics elements interessants d'aquestes sepultures que no tenen res a veure amb l'art.

Excursionista encuriós, quan visitis l'església de Sant Sebastià dels Gorgs no oblidis d'introduir-te, amb permís, al corral de l'ex-rectoria, que llinda amb l'església esmentada. Hi trobaràs 3 arcs corresponents a la meitat d'una galeria del claustre, que servia d'esbargiment a les monges benedictines que ocupaven aquest convent.

Cal petjar una gruixuda catifa de fems per admirar aquestes restes arquitectòniques força interessants. Cal esquivar les cabres i les gallines que us entrebanquen els peus, amb perill imminent de fer-vos besar fatalment tota mena de porqueries. La pols i les terrenyines i les males olors s'enduen cap a la destrucció aquest bell fragment de l'art romànic, servat per miracle en el corral de l'ex-rectoria. Fa alguns anys que l'església no està regentada per cap sacerdot fix.

L'església i el claustre de Sant Sebastià dels Gorgs, no estan pas molt allunyats dels Amics de l'Art Vell. Potser caldria evitar la cobejança d'algú; que l'abandó no faci desaparèixer aquestes obres d'art, que, dintre llur petitesa, tenen una positiva importància per a l'arqueologia.

A les sis de la tarda ens reuníem tots els companys d'excursió a l'estació de Vilafranca. Aquí ens acomiadarem del senyor Alvarez, que tingué la bondat i la gentilesa d'acompanyar-nos tot el dia. Per aquest honor li donarem les més corals mercès. En sortir de visitar la capella de Sant Joan ens acomiadarem de mossèn Urpí, sempre atent i amable amb nosaltres, durant l'estona que ens acompanyà.

A dos quarts de vuit arribàvem a Barcelona.—F. B. i V.

SECCIÓ DE FOLKLORE

Agrupació dels Mantenedors dels Goigs.—Els membres que integren aquesta Agrupació s'han reunit com de costum, per tal de treballar en les tasques de la seva especialitat.

SECCIÓ DE FOTOGRAFIA

Durant el mes de març aquesta Secció realitzà una excursió a Montserrat, el dia 9; i una visita a l'església de Sant Martí de Provençals, el dia 30.

PREMI CATALUNYA

Curs 1950-1951

Setè concurs de fotografies, organitzat per aquesta Secció, la qual té l'honor de convidar tots el socis del CENTRE a prendre-hi part.

El «Premi Catalunya» consisteix en una *Medalla d'Or*, que s'adjudicarà en premi a la millor tria de dotze fotografies d'un mateix concursant. Aquestes fotografies han d'ésser referents als territoris de parla catalana i presentades a concurs pels socis del CENTRE, baldament no pertanyin a la Secció de Fotografia.

Tenint en compte la finalitat de l'esmentada Secció, seran preferides pel Jurat qualificador, les fotografies que, en igualtat de mèrit artístic, siguin més útils al nostre arxiu.

BASES DEL CONCURS

- 1.—Les obres presentades seran sotmeses a un Jurat d'admissió.
- 2.—Cada concursant podrà presentar un nombre il·limitat de fotografies, directes o ampliades sobre paper bromur, sense enganxar a cartrolines, i de tamany 13 x 18, màxim, o bé 13 x 15 mínim.
- 3.—Les fotografies seran presentades a la consergeria del CENTRE, on serà lliurat als interessats el corresponent rebut, el qual servirà per a recollir les fotografies no premiades, després de clausurada l'exposició de les mateixes.
- 4.—Totes les fotografies corresponents a un mateix concursant portaran un lema, que serà repetit en la part exterior d'una carpeta tancada, dintre la qual hi haurà escrit el nom, cognoms i adreça de l'autor. Demés, cada fotografia portarà escrita al revers l'assumpte, i, si pot ésser, la data en què fou impressionat el clixé corresponent.

5.—La Secció, d'acord amb la Junta Directiva del CENTRE, nomenarà el Jurat qualificador, el qual ha d'ésser constituït per dues persones competents d'aquesta entitat, i de l'arxiver de la Secció, acompanyades d'un altre membre del CENTRE, no concursant, que actuarà de secretari.

6.—El Jurat escollirà, si ho creu possible, dotze fotografies de les presentades a concurs, com a màxim. Si aquestes fotografies resulten ésser d'un mateix autor, a aquest serà atorgat el *Premi Catalunya*. Si són de diferents autors, a cada fotografia escollida el Jurat assignarà un accèssit. Quan un concursant hagi obtingut 16 accèssits corresponents a altres tantes fotografies, aquest també tindrà dret a que li sigui atorgat el *Premi Catalunya*.

7.—Als autors de les fotografies premiades amb accèssits, els serà lliurat un certificat, el qual justificarà els drets que tenen adquirits per als concursos posteriors d'aquesta índole.

8.—Les fotografies premiades quedaran de propietat del CENTRE, sense limitació de cap mena.

9.—El període d'admissió de fotografies per a aquest concurs, serà tancat el 15 de desembre pròxim, i l'exposició de les mateixes tindrà lloc el mes següent. Llavors, es farà pública la decisió del Jurat, el qual té la facultat de resoldre tots els dubtes que puguin derivar-se d'aquestes bases.

10.—La Secció declina qualsevol responsabilitat pels accidents que involuntàriament poden ocórrer a les obres presentades a concurs.

Consocis: Per a l'augment constant i progressiu del corpus de l'arxiu del nostre CENTRE, us prega amb insistència el vostre valuós concurs la Junta de la Secció de Fotografia.

SECCIÓ D'ESPORTS DE MUNTANYA

Durant el mes de març s'han celebrat, a La Molina, les curses d'skis següents: dia 23, cursa de parelles mixtes; dia 30, cursa de velocitat en baixada de Puigllançada a Font Canaleta.

Demés s'han efectuat les excursions següents: dia 9, Ribes del Freser, cim del Taga, plans de Pòrtoles, Pardines i Ribes, amb skis; dia 16, Ribes del Freser, Campelles, prat de Jou, bosc de Coma Armada, coll de Coma Armada, cim de pla de Pujals, plans de Navàs i Toses, amb skis; dies del 22 al 25, excursió amb skis a Porté, vall de Campcardós, Pic Negre d'Embalira, cercle de Pesons, Sol-

deu, coll de Joucla, vall de Mourgoullou i Mòrens; dia 24, del Xalet de La Molina al Roc Blanc, pla d'Anyella i Toses; dies 29 i 30, Núria, Puigmal, coll de Toses, Font Canaleta i La Molina.

Del 14 al 19, excursió a Madrid. Participació al Campionat d'Espanya skis fons: Las Guarramas, cuesta del Noruego, puerto de los Cotos, Refugio Zabala, carretera de los Cotos i puerto de Navacerrada.

Demés, gairebé cada diumenge, s'ha pujat al cim de Puigllançada o al de puig d'Alp.

SECCIÓ DE GEOGRAFIA I GEOLOGIA

Durant aquest mes han continuat les lliçons del Curs de Geografia de Catalunya, que explica el Professor senyor Pau Vila, a les quals assisteixen bon nombre d'estudiosos de la nostra geografia.

BIBLIOTECA

REVISTES INGRESSADES ÚLTIMAMENT. - SUMARIS RESUMITS

ARXIU DEL CENTRE EXCURSIONSTA TERRASSA

Galera, R. de la. *Les Cases Pairals de Terrassa*. 1930-3.—Pujol i Algueró, F. *La poesia i l'excursionisme*. 1930-5.—Gorina, P. *La Prehistòria de Sant Llorenç del Munt. - Ceràmica eneolítica en la Cova Simanya*. 1930-17.—Canyameres, Ferran. *La Cité de Carcassona*. 1930-19.—Galera, R. de La. *Les Cases Pairals de Terrassa*. 1930-23.

BUTLLETÍ DEL CLUB PIRENENC DE TERRASSA

Palomer, Josep. *El terrassenc Antoni Rossell, abat de Poblet*. 1930-2.—Elias, Jacint. *Època de la formació de la fondalada de Martorell*. 1030-7.—Salvans, Joan. *Un campament a la Vall d'Astós*. 1930-10.—Perich, E. *Una bona actuació cultural*. 1930-11.—Collell, Jaume. *Vinguda del Rei Ferran VII a Catalunya, l'any 1827*. 1930-13.

BUTLLETÍ DEL CENTRE EXCURSIONISTA «SABADELL»

Turull, Joan B. *Sobre la progenitura de Sabadell*. 1930-282. Elias, Jacint. *Moviment epirogènic bascular a la costa de Llevant*. 1930-287.—J. F. y M. *Camins i fonts del Vallès*. 1930-288.

MINERVA. PORTAVEU DEL C. E.

Cubells, Joan. *Origen de la Boqueria*. 1930-14.—Jene Pont, M. *Santa Maria del Mar*. 1930-18.—Granada Escasany, I. *La Llotja de Mar*. 1930-21.

BOLETÍN DE LA SOCIEDAD ESPAÑOLA DE EXCURSIONES

Cedillo, Conde de. *Hoyuelos*. 1930-1.—Artiñano, Pedro M. de. *Los orígenes de la fabricación del vidrio y su introducción en España*. 1930-19.—Beroqui, Pedro. *El Museo del Prado. Notas para su Historia*. 1930-33.—Tejada, Alfonso. *El retablo de la Iglesia de Ventosilla*. 1930-49.—Sorribes, Pedro C. *Una excursión más*. 1930-54.

LES ALPES

Kolmus, C.-J. *Über den Biancograt und die Scharte auf den Piz Bernina*. 1930-41.—Schildknecht, Clemens. *Winterwald*. 1930-44.—Imfeld, A. X. *Ein unerschlossenes Skigebiet*. 1930-48. Hess, Jacob. *Aus den Wäggitalerbergen*. 1930-49.—Gréloz, Robert. *Aiguille du Fou, 3501 m*. 1930-67.—Roch, André. *A l'Obergabelhorn*. 1930-79.

CLUB ALPINO ITALIANO

Laeng, G. *Alpinismo da Re. Montagne da Re*. 1930-5.—Cretie, A. &... *Mont Maudit, m. 4471 (Monte Bianco). 1.^a Ascensione per la parete est*. 1930-13.—Tomaselli, C. *Roma e le Guide*. 1930-21.—Coppellotti, C. *Sul Marguareis (Alpi Liguri). A proposito di Toponimi*. 1930-25.—Capuis, C. *I Gleriis (Dolomiti Carniche)*. 1930-31.—Masè Dare, G. & Bernard, F. *Nelle Dolomiti*. 1930-39.—Ghiglione, Piero. *Gare Internazionali di Sci*. 1930-45.

NOVES ADQUISICIONS

British Ski Year Book. Vol. V. N.º 10.—London.

Biblioteca de Turismo. Vol. XVIII. A. Capmany. La Iglesia de Santa Ana de Barcelona.—Barcelona, 1929.

Biblioteca de Turismo. Vol. XVIII. El Palacio de la Excma. Diputación Provincial de Barcelona.—Barcelona, 1929.

SANTACANA, FRANCISCO.—*La Enrejolada. Martorell. Museum Arqueológico*.—Barcelona, 1929.

RAMON I VIDALES, JAUME.—*Narracions i llegendes de Poblet*.—Vendrell, 1928.

RIUS I BORRELL, AGUSTÍ.—*Sabadell. Monografia*.—Sabadell, 1928.

HENRY, GIUSEPPE.—*Alpinismo*.—Gènova, 1926.

- Geografia Universal. Descripción Moderna del Mundo. T. II. Europa.* - Barcelona, 1929.
- SACCO, FEDERICO.—*I Massi Erratici.*—Gènova, 1929.
- SACCO, FEDERICO.—*I Funghi di Ghiaccio* —Gènova, (1928),

DONATIUS

- CHEVALIER, MARCEL.—*Guia Itinerari de les Valls d'Andorra.*—Barcelona, [s. d.]. (del senyor Rafel Dalmau i Ferreres).
- RAZQUIN FABREGAT, F.—*La Tradició Catalana a la Universitat de Cervera.*—Cervera, 1927. (de l'autor).
- ASOCIACIÓN «PRO SEMPIOME».—*El simplon y sus vías de acceso.*—Lausana, [s. d.]. (del senyor Alfons Maseras).
- EHRET, JOSEPH.—*La Lituanie, Passé, présent, avenir.*—Geneve, 1919. (del senyor Alfons Maseras).
- PLUG I CADAVALCH, JOSEP.—*La Plaça de Catalunya.*—Barcelona, 1927. (del senyor Alfons Maseras).
- SEIFERT, T.—*Rapide aperçu sur l'Histoire Lettone.*—(del senyor Alfons Maseras).
- SALSAS, ALBERT.—*Manuments figurés de l'Art Héraldique en Roussillon.*—Caen, 1908. (del senyor Alfons Maseras).
- GRANDO, CHARLES.—*Cris de la Rue. Perpignan Pittoresque.*—Perpignan, 1919. (del senyor Alfons Maseras).
- ESTUDIOS VASCOS.—*Indicaciones sobre la formación.. de las Voces Toponimicas Vascas.*—Bilbao, 1916. (del senyor Alfons Maseras).
- República de Panamá en la Exposición Ibero Americana de Sevilla, La.*—[s. p. d'i. ni d.]. (de la Comisión de la Participación de Panamá en la Exposición).
- MASFERRER, FRANCESC DE.—*Memorial redactat del Consell de la Vila de Granollers... l'any 1547.*—Granollers, 1929. (de la Junta d'Estudis Històrics de Granollers).
- SOLÀ, JOAN.—*Història de Sant Salvador de les Espases.*—Terrassa, 1929. (de l'autor).

**CONFERÈNCIES I EXCURSIONS PROJECTADES
PER AL MES DE MAIG DE 1930**

Dia 2.—A les 10 de la nit, el soci senyor Antoni Gallardo donarà una conferència sobre *La solució del Mapa Comarcal de Catalunya.*

Dia 9.—A les 10 de la nit, el senyor Francesc M.ª Masferrer de Vernis donarà una conferència sobre *Mistral*.

Dia 16.—A les 10 de la nit, el soci senyor Adolf Zerkowitz donarà una conferència sobre *Sumatra, la perla de la India Holandesa*.

Dia 23.—A les 10 de la nit, repartiment de premis als guanyadors de les curses d'skis d'enguany, a La Molina.

ADVERTIMENT.—Es demana als socis del CENTRE que vulguin indicar les conferències i excursions que tinguin preparades per a aquest curs, per tal de poder ordenar-les amb temps.

Secció de Folklore

Agrupació dels Mantenedors dels Goigs.—Els dimecres de cada setmana, no festius, de 7 a 8 del vespre, es reuneix al CENTRE aquesta Agrupació per tal de canviar impressions sobre el foment dels goigs i procurar intercanvis.

Es prega als excursionistes que procurin adquirir els goigs que els vinguin a mà, per tal d'augmentar la collecció del CENTRE. Els sobrants seran adquirits per l'Agrupació dels Mantenedors, els quals pagaran les despeses.

Secció de Fotografia

Dia 4.—Excursió a la Conreria, Martorelles i Sant Fost.

Dia 11.—Visita a l'església de Sant Pau del Camp.

Dia 18.—Excursió a Poblet, amb motiu de l'Aplec de les comarques tarragonines.

Dia 25.—Excursió a Poboleda, La Morera i Scala-Dei.

Dia 29.—Excursió amb auto-car a Tossa, Sant Feliu de Guíxols, Sagaró i comtat Sant Jordi.

ADVERTIMENT.—A les 10 de la nit del primer i tercer dijous, es projectaran diapositives de triades colleccions de socis, els noms dels quals s'anunciaran oportunament.

Les hores de sortida i els altres detalls de les excursions, es convindran en les reunions dels dijous, a les 10 de la nit, i seran posades de manifest en la taula d'anuncis.

Secció d'Esports de Muntanya

Dia 4.—Excursió a la Riera de les Gorgues.

Dia 11.—Excursió familiar als Ecos de Montserrat.

Dia 18.—Excursió a Santa Cristina i Tossa, a la Costa Brava.

Dia 23.—A les 10 de la nit, repartiment de premis als guanyadors de les curses d'skis d'enguany, a La Molina.

Dia 25.—Banquet en celebració de l'excel·lent temporada de neu i a honor dels guanyadors, al restaurant de Les Fonts de Terrassa.

ADVERTIMENT.—La Secció estableix els divendres, de 8 a 9 de la vetlla, per a canviar impressions i ultimar els itineraris i horaris de les excursions del diumenge.

Secció de Geografia i Geologia

Curs de Geografia de Catalunya. Prof. senyor Pau Vila

Durant aquest mes continuaran els cursets organitzats per aquesta Secció, les lliçons dels quals tindran lloc de 8 a 9 de la nit, segons la distribució següent:

DILLUNS: Curs de Geografia de Catalunya.

DIVENDRES: Pràctiques de seminari.

Secció d'Arqueologia i Història

Conferències

Dia 1.—A les 7 de la tarda, el soci doctor Josep Garrut donarà una conferència, continuació de la que donà el mes d'abril, sobre *El Santuari del Miracle (Riner)*.

Dia 8.—A les 7 de la tarda, el soci senyor Antoni Gallardo donarà una conferència el tema de la qual s'anunciarà oportunament.

Dia 15.—A les 7 de la tarda, el doctor Josep de C. Serra i Rafols donarà una conferència el tema de la qual s'anunciarà oportunament.

Dia 22.—A les 7 de la tarda, el soci senyor Pelegrí Casades i Gramatxes continuarà les seves conferències sobre arqueologia, i parlarà dels *Temples d'Egipte*.

Les esmentades conferències seran il·lustrades amb projeccions.

Excursions i visites

Dia 4.—Excursió a Badalona. Visita a la torre de Pinoz, del senyor marquès de Barbarà. Antiguitats romanes.

Dia 11.—Visita a l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau.

Dia 18.—Excursió a Terrassa. Visita al Museu-Biblioteca Soler i Palet.

Dia 25.—Excursió a Perelada i Vilabertran.

L'hora i lloc de reunió per a les esmentades excursions i visites s'anunciarà oportunament.

ADVERTIMENT.—Els membres d'aquesta Secció es reuniran, com de costum, els dilluns, a les 7 de la tarda.

CURSET SOBRE "ELS PRIMERS AUXILIS EN ELS ACCIDENTS D'ALPINISME I ESPORTS DE NEU"

S'ha organitzat per al vinent mes de maig un curset sota aquest interessant tema, el qual anirà a càrrec del soci Dr. Ll. Ribó i Rius, i es dividirà en set sessions, que tindran lloc els divendres, de 8 a 9 de la nit, a partir del dia 2, i s'ajustaran al següent programa:

1. Ferides, contusions, hemorràgies.
2. Estudi especial de les cremades i geladures a muntanya.
3. Lessions òssies i articulars.
4. Mort aparent: respiració artificial.
5. Lessions nervioses i mal de muntanya.
6. Transport de ferits.
7. Higiene alimentícia.

Per a assistir-hi precisa matricular-se, el qual es pot efectuar a la Secretaria del CENTRE, tots els dies feiners, de 5 a dos quarts de 9 de la nit. La matrícula importarà 5 pessetes. Serà gratuïta per als socis del CENTRE; els que acreditin pertànyer a alguna altra entitat excursionista, tindran un cinquanta per cent de rebaixa.

ADVERTIMENT

Es prega als concurrents a les excursions, visites i altres actes, que no es descuidin de portar la insígnia del CENTRE, per tal d'evitar confusions amb persones que, titulant-se excursionistes, no guardin la deguda compostura.

BUTLLETÍ DEL CENTRE EXCURSIONISTA DE CATALUNYA*Publicació mensual*

Un vol. anual de 384 pp. text, 96 pp. làmines i nombrosos gràfics,
i un SUPLEMENT de 192 pp.

Abonament: Socis del CENTRE, 15 pessetes anyals

SUMARI DEL BUTLLETÍ D'ABRIL DE 1930

Principis fonamentals de l'skiar, per MONTSERRAT GIL, trad.—
Vuit dies a Escòcia, per F. BLASI I VALLESPINOSA.—*Els palets
pintats ilduronesos*, per JOAN RIBAS I BERTRAN.—*Costums po-
pulars de Barcelona*, per JOAN AMADES.—*Bibliografia (Agustí
Rius i Borrell.-Sabadell. Monografia)*

LÀMINES

XXV. *Escòcia: Llac Lomond. Llac Katrine i començament dels
Trossachs.*—XXVI. *Escòcia: Hotel Trossachs. Trajos típics del
país.*—XXVII. *Escòcia: Canal Caledònia. Abadia de Sant Agustí.
Inverness. Cases antigues.*—XXVIII. *Escòcia: Inverness. Vista
general de la ciutat. Aberdeen. Catedral de Sant Macar.*—XXIX.
Escòcia: Aberdeen. Carrer vell de la ciutat. Collegi Reial.—XXX.
*Escòcia: Edimburg. Monument a Walter Scott i hotel de l'estació.
Antic Parlament, actualment Palau de Justícia.*—XXXI. *Escòcia:
Edimburg. Carrer dels Prínceps. Abbotsford. Casa de Walter Scott.*
—XXXII. *Escòcia: Abadia de Melrose. Abadia de Dryburgh.
Tomba de Walter Scott*, per F. BLASI

GRAFICS

Reproducció de tres palets pintats ilduronesos, per JOAN RIBAS
I BERTRAN.—*Una castanyera.*—*Comprant panelllets en una pas-
tisseria.*—*La visita als cementiris*